

Uitkomsten controle en overige informatie 2018

Rapportage aan het algemeen bestuur

Gemeenschappelijke Regeling
Omgevingsdienst Regio Nijmegen |
8 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP
Prof.Dr.Dorgelolaan 12
5613 AM Eindhoven, Netherlands
Postbus 455
5600 AL Eindhoven, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 48 00
ey.com

Algemeen bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen
T.a.v. de heer P.C. Drenth
Tweede Walstraat 14
6511 LV NIJMEGEN

Eindhoven, 8 april 2019

REQ3346488/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2018

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna: ODRN). In het hoofdstuk Kernpunten uit onze rapportage vindt u een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van onze controle.

In de paragraaf Onze analyse van het resultaat 2018 van het hoofdstuk Uitkomsten jaarrekeningcontrole geven wij onze mening over de kwaliteit van het resultaat en significante transacties en/of ongebruikelijke mutaties op de balans of resultaatrekening.

De paragraaf Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle van het hoofdstuk uitkomsten jaarrekeningcontrole biedt informatie over de gesignaleerde kernpunten van de controle en overige punten.

De bijlagen bevatten informatie over onze werkwijze, de reikwijdte van de accountantscontrole en de eventuele inzet van deskundigen, de kwaliteit van de interne beheersorganisatie en de controleverschillen.

De huidige veranderingen in het accountantsberoep, mede geïnitieerd door onze beroepsgroep NBA, de politiek en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), gericht op verbetering van de kwaliteit en versterking van de onafhankelijkheid, ondersteunen wij volledig. In dit verband onderstrepen wij het belang van het voeren van een open en eerlijke dialoog met u als lid van het algemeen bestuur. Dit vormt een essentieel onderdeel van het controleproces en van de corporate governance als geheel.

Het concept van dit verslag is d.d. 3 april jongstleden besproken met de directeur en met de controller.

Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het dagelijks bestuur van de ODRN.

Dit verslag is uitsluitend bestemd voor gebruik door het algemeen en dagelijks bestuur en mag niet door anderen worden gebruikt.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. H.E. Oostdijck RA
Externe Accountant

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	4	Bijlagen	
		▶ Controleaanpak	20
		▶ Jaarverslag	22
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	6	▶ Onafhankelijkheid	23
▶ Onze analyse van het resultaat 2018		▶ Verklaring van verantwoordelijkheden	25
▶ Onze analyse van de financiële positie 2018		▶ Controleverschillen	27
▶ Onze analyse van de gehanteerde grondslagen			
▶ Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle			
		Totaal aantal pagina's in dit rapport: 32	
Kwaliteit beheersorganisatie	16		
▶ Overwegingen met betrekking tot fraude			
▶ Bevindingen interne beheersing en automatisering			
Rechtmatigheidsbeheer	20		

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid	Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de ODRN een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018, in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Beperking ten aanzien van de rechtmatigheid	Wij verstrekken bij de jaarrekening met betrekking tot de rechtmatigheid een controleverklaring met beperking. De beperking heeft betrekking op een geconstateerde begrotingsoverschrijding die als onrechtmatig gekwalificeerd moet worden doordat niet aan de BBV regels wordt voldaan als ook aan interne door het AB gestelde vereisten. De lasten die hiermee samenhangen bedragen € 199.000 en overschrijden de goedkeuringstolerantie van 1% van uw totale lasten.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van ODRN gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Ongecorrigeerde controleverschillen	In totaal resteren in de jaarrekening 2018 geen ongecorrigeerde controleverschillen, welke de rapporteringstolerantie overschrijden.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeenschappelijk regeling en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.
Belangrijke voorwaarde: ongewijzigde vaststelling	Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2018

Uw resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat over het jaar 2018 bedraagt € 721.585 nadelig, ten opzichte van een begroot saldo van € 0.

Het resultaat over 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting			
Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting
Totale lasten	14.952	18.478	(3.526)
Totale baten	14.952	17.757	2.805
Totaal saldo van baten en lasten	0	(721)	(721)
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Mutaties in reserve	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	(721)	(721)

Uw begrotingsbeheer

In de jaarrekening is in de paragraaf Overzicht van baten en lasten (pagina 56 tot en met 66) een analyse opgenomen van het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de gewijzigde begroting.

De lasten met de belangrijkste en meest opvallende afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting worden met name veroorzaakt als gevolg van:

- ▶ het niet door kunnen belasten van de hogere dan verwachte personele- en inhuurlasten (jaarlijks worden tarieven vooraf vastgesteld in de Product Dienst Catalogus)
- ▶ Het niet verkrijgen van prijsindexatie.

Daarnaast is er voor € 752.000 aan opbrengsten inzake complexe vergunningverlening van de provinciale bedrijven buiten de regio Nijmegen gerealiseerd voor met ingang van 2018 door de ODRN overgenomen taken. Aangezien de lasten en baten behorende bij deze taken gelijk zijn, zijn deze activiteiten budgetneutraal en geen oorzaak van het negatieve resultaat over 2018.

Verder is zichtbaar dat € 200.000 verantwoord is aan lasten in het kader van het "ontwikkelbudget". Tegenover deze verantwoorde en niet geraamde lasten staan geen baten en zijn mede oorzaak van het negatieve jaarrekeningresultaat. Voor ons oordeel over deze begrotingsoverschrijding en de impact hiervan op ons oordeel verwijzen wij naar paragraaf Rechtmatigheidsbeheer van dit verslag.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie 2018

Analyse van de financiële positie

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per jaareinde 2018 volgens de jaarrekening € 0,1 miljoen en heeft zich vanaf 2016 als volgt ontwikkeld.

	Algemene reserve	Bestemmingsreserve	Saldo exploitatie	Totaal vermogen
2016	200	0	539	739
2017	675	0	730	1405
2018	675	100	-722	53

Wij merken op dat in de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat een batig saldo van de jaarrekening tot het niveau van het benodigde weerstandsvermogen zoals vastgesteld door het algemeen bestuur kan worden toegevoegd. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is dit bedrag gesteld op € 803.000. Bij de resultaatbestemming 2017 is € 100.000 niet uitgekeerd aan de deelnemers, maar toegevoegd aan de bestemmingsreserve ter dekking van de energietransitie.

In 2018 heeft nog geen onttrekking aan de bestemmingsreserve plaatsgevonden aangezien de lasten met betrekking tot het onderwerp energietransitie in 2018 nog gedekt zijn vanuit een specifiek ten behoeve van dit onderwerp ontvangen bijdrage vanuit de deelnemers.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2018

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen op basis van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zoals opgenomen in de jaarstukken 2018 bedraagt 0,1 (2017: 1,4). Het weerstandsvermogen achten wij op grond van de door het management onderkende risico's (zie toelichting paragraaf Weerstandsvermogen van het jaarverslag) als beperkt. Wij adviseren u het gewenste weerstandsvermogen in combinatie met de risico's te actualiseren.

Ratio's

Onderstaande tabel met ratio's is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Tevens is daar een inhoudelijke toelichting opgenomen ten aanzien van de ontwikkeling.

Relevante financiële kengetallen		
Ratio	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)	-9,2%	2,1%
Solvabiliteitsratio	26,5%	0,97%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeenschappelijke regeling bedraagt 0,97% (2017: 26,5%). Deze forse daling is het directe gevolg van het negatieve resultaat 2018 waardoor het eigen vermogen nog slechts beperkt qua omvang is.

ODRN verstrekt geen leningen. Daardoor is de gecorrigeerde netto schuldquote overeenkomstig aan de netto schuldquote.

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord, en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van het algemeen bestuur beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Wij kunnen ons met deze schattingen, welke zich in beperkte mate voordoen in de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, verenigen.

Kwaliteit jaarverslag

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag in belangrijke mate overeenkomstig het BBV is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeenschappelijke regeling en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.

Wij merken op dat in het jaarverslag geen nadere toelichting is opgenomen per deelprogramma voor wat betreft de financiële realisatie aangezien de ODRN de werkelijke baten en lasten administratief niet op deelprogrammaniveau begroot en boekt, maar het geheel conform voorgaande jaren als 'één programma beschouwd (de begrotingswijziging die in november 2018 is vastgesteld is daarom ook slechts op categoriaal niveau vastgesteld). Wij kunnen ons met de huidige verwerking verenigen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie 2018

Financiering

Zoals blijkt uit de paragraaf Financiering is in 2018 de kasgeldlimiet niet overschreden. Er is daarnaast geen sprake van een overschrijding van de renterisiconorm aangezien er geen sprake is van langlopende externe leningen.

Schatkistbankieren

Vanaf de invoering van de wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Per 31 december 2018 heeft ODRN € 1.6 miljoen in 's Rijks schatkist aangehouden.

ODRN heeft in de toelichting bij de jaarrekening adequaat gerapporteerd over het schatkistbankieren. Hierbij blijkt dat het drempelbedrag niet is overschreden.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Kwaliteit jaarverslag

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig de wet is opgesteld en verenigbaar is met de jaarrekening. Verder hebben wij vastgesteld dat de verplichte paragrafen zijn toegevoegd.

Significante schattingsposten

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van het algemeen bestuur beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Wij kunnen ons met deze schattingen verenigen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Facturatie 2018 en Onderhanden werk (volledigheid en juistheid)

In de producten- en dienstencatalogus 2018 zijn producten opgenomen die worden afgerekend op werkelijk bestede uren of producten tegen vaste prijs. De producten tegen werkelijk bestede uren worden tussentijds afgerekend, waardoor er geen uren worden geactiveerd in het onderhanden werk. De producten tegen vaste prijs worden per balansdatum gewaardeerd op basis van het voortgangpercentage vermenigvuldigd met de productprijs waarop de vooruit gefactureerde kosten in mindering worden gebracht. De beoordeling van de juistheid van het onderhanden werk is een belangrijk aandachtspunt in onze controle.

Bepaling saldo onderhanden werk en kwartaalfacturatie

Ten opzichte van boekjaar 2017 is het arbeidsintensieve proces van het in kaart brengen van het onderhanden werk weer verder geoptimaliseerd. Vanaf 2018 is het opstellen van het onderhanden werk verwerkt in het financiële zakensysteem van de ODRN, met als gevolg dat het onderhanden werk op iedere maand in kaart wordt gebracht.

Als gevolg van de sterke uitbreiding van het aantal taken van de organisatie en vanwege liquiditeits- en volatiliteitsoverwegingen heeft het Algemeen bestuur eind 2017 besloten om de onderhanden werkpositie ieder kwartaal bij deelnemers in rekening te brengen. Dit heeft nog voor jaareinde 2018 plaatsgevonden waardoor er geen sprake is van een onderhanden werk stand op de balans ultimo 2018.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Facturatie 2018 en Onderhanden werk (volledigheid en juistheid)

Juistheid en volledigheid van de facturatie

Wij hebben om de door ons onderkende controlerisico's te mitigeren werkzaamheden verricht ten aanzien van de juistheid alsmede de volledigheid van de facturatie. Wij stellen hierbij allereerst vast dat de organisatie diverse interne controlemaatregelen heeft getroffen om deze risico's al te minimaliseren/mitigeren. Hiertoe voert de organisatie onder andere productiviteitsanalyses uit, worden er kwaliteitschecks uitgevoerd, wordt gekeken naar volledigheid van de urenadministratie en vindt afstemming met de deelnemers plaats op maandelijkse basis ten aanzien van budgetten, overschrijdingen, en onderschrijdingen.

Wij hebben vervolgens naast het vaststellen van de betrouwbaarheid van bovenstaande controlewerkzaamheden tevens werkzaamheden verricht ten aanzien van de juistheid van de in rekening gebrachte tarieven (conformiteit aan de PDC), de juistheid van urenverantwoording gericht op verschuivingsgevaar tussen de producten onderling en de deelnemers (hiermee ook voor een belangrijk deel het risico op onvolledigheid van de facturatie afdekkend) en de volledigheid van de in rekening gebrachte lasten.

Op grond van onze werkzaamheden stellen wij vast dat het risico op onjuistheid en onvolledigheid als gevolg van complexiteit van de tariefsstructuren en de wijze van afrekening voldoende is gemitigeerd.

Wij hebben additionele werkzaamheden verricht ten aanzien van de volledigheid van de facturatie doordat wij constateren dat het proces van uren schrijven binnen de organisatie nog wel verder aangescherpt kan worden. Dit proces is gezien de aard van de onderneming die volledig op output gefinancierd wordt van een groot belang. Wij stellen echter vast dat het meer dan eens voorkomt dat uren veel te laat dan wel onvolledig worden verantwoord. Dit leidt naast het feit dat dit kan leiden tot onvolledige opbrengsten, een risico in het kader van de voorfinanciering ook tot risico's met betrekking tot de nauwkeurigheid van de urenverantwoording.

Wij hebben werkzaamheden verricht gericht op het uitsluiten en beperken van de risico's op onvolledigheid en onnauwkeurigheid en stellen dan ook vast dat er geen materiele afwijkingen zijn, maar willen u er wel op wijzen dat het proces (waarbij het cultuuraspect niet uit het oog moet worden verloren) nadere aandacht behoeft. Wij merken op dat cultuur veranderprogramma's in de praktijk vaak moeizaam verlopen en veel tijd en geld van de organisatie vragen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Naleving Europese aanbestedingsregels	Wet normering topinkomens (WNT)
<p>Geen onrechtmatigheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van de Europese aanbestedingsregels.</p>	<p>Over 2018 voldaan aan de WNT; toelichting op de WNT in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen</p>
<p>Als onderdeel van de controle op de rechtmatigheid van handelen vragen wij uw organisatie om jaarlijks een inkoopanalyse uit te voeren. Hierin wordt nagegaan of bij de inkopen voldaan is aan de aanbestedingsregels. ODRN heeft de interne aanbestedingsregels niet opgenomen in het normenkader, zodat onze controle primair toeziet op naleving van de Europese aanbestedingsregels.</p>	<p>Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.</p>
<p>Het dagelijks bestuur heeft in 2018 een inkoopanalyse opgesteld. Hierbij is voor de gehele inkoopmassa over 2018 getoetst of voldaan is aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen.</p>	<p>Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.</p>
<p>Wij hebben vastgesteld dat u voor wat betreft de inhuur van medewerkers gebruik maakt van het Dynamisch Aankoop Systeem "Werken in Gelderland". Wij wijzen u erop dat er discussie bestaat onder specialisten of het gebruik maken van een dergelijk Dynamisch Aankoop Systeem (inclusief het gebruik maken van een interview als selectiemethode) wel recht- en doelmatig is. Conform de kadernota velt de accountant geen kwalitatief oordeel over het proces van gunnen en de gunning zelf. Hiernaast geeft de kadernota tevens aan dat in het geval dat specialisten bij complexe situaties niet tot een eenduidig oordeel kunnen komen, de accountant hierover ook geen uitspraak kan doen. Op deze gronden betrekken wij dit feit dan ook niet in onze oordeelsvorming rondom de rechtmatigheid van de aanbestedingen.</p>	<p>In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.</p>
<p>Aangezien wij geen verdere bevindingen hebben stellen wij derhalve vast dat in materiële zin de Europese aanbestedingsregels juist zijn gevolgd. Wel vragen wij uw aandacht voor naleving van de Europese aanbestedingsregels bij contractverlengingen.</p>	

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Wet normering topinkomens - Anticumulatiebepaling

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. Dit hebben wij in onze controleverklaring ook kenbaar gemaakt.

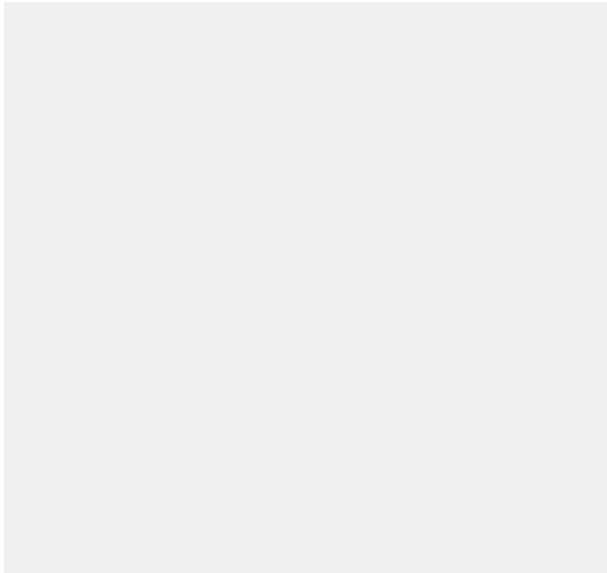
Met betrekking tot deze gegevens is het de verantwoordelijkheid van de instelling om navraag te doen bij de - op grond van de WNT-regelgeving, binnen de organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking - in hoeverre deze leidinggevende topfunctionaris tevens een dienstbetrekking heeft bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris. Indien dit het geval is dient de leidinggevende topfunctionaris bij iedere WNT-instelling waarbij hij een dienstbetrekking heeft te informeren over de overige WNT-instellingen waar bij hij een dienstbetrekking heeft, zodat dit door de WNT-instellingen openbaar kan worden gemaakt. Deze meldplicht geldt alleen voor de topfunctionaris als hij minstens een van deze dienstbetrekkingen is aangegaan op of na 1 januari 2018.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot fraude

Fraude en de naleving van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is in 2018 niet aan de orde geweest.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving of statuten, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Kwaliteit beheersorganisatie

Bevindingen interne beheersing en automatisering

Interne beheersing

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeenschappelijke regeling hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet en het bestaan van de interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij merken volledigheidshalve op dat wij de werking van de interne beheersmaatregelen niet hebben getest. Wij hebben onze controleaanpak voor de jaarrekeningcontrole 2018 op een gegevensgerichte manier ingestoken. Onderdeel van deze controleaanpak is het uitvoeren gegevensgerichte detailtesten, waarbij wij de getrouwheid en rechtmatigheid van transacties binnen de reguliere processen door ons wordt vastgesteld en het uitvoeren van (data-)analyse op de verantwoorde opbrengsten en het onderhanden werk. Onze volledig gegevensgerichte controleaanpak is onder meer ingegeven door de meer stringente eisen welke aan interne beheersmaatregelen worden gesteld. Hierdoor is een meer gegevensgerichte controleaanpak voor ons en voor u op dit moment efficiënter.

Op basis van onze tussentijdse controle is gebleken dat de processen binnen ODRN in de basis op orde zijn. Wij hebben geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd in de interne beheersing, voor zover dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Rechtmatigheidsbeheer

Bevindingen rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Bij onze controle op de rechtmatigheid hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ de begrotingsrechtmatigheid
- ▶ de kredietrechtmatigheid
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikscriterium
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen

Het controleprotocol voor de jaarrekeningcontrole 2018 is op 1 november 2018 door het algemeen bestuur vastgesteld. Het normenkader is intern bij uw organisatie niet vertaald in interne controleprotocollen, de geïdentificeerde risico's en de getroffen beheersmaatregelen zijn dan ook niet zichtbaar in kaart gebracht. Gezien de beperkte omvang van de organisatie is er geen sprake van een verbijzonderde interne controle.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het algemeen bestuur autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het algemeen bestuur. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het dagelijks bestuur ervoor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan het algemeen bestuur, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Bevindingen rechtmatigheidsbeheer

Begrotingsonrechtmatigheid door bestedingen
“ontwikkelbudget”

Conclusie Begrotingsrechtmatigheid

Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door het algemeen bestuur worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting. Wij constateren dat op totaal lastenniveau de totale lasten ter hoogte van € 18.478.000 de gewijzigde begroting ter hoogte € 14.952.000 overschrijden. De totale overschrijding van de lasten bedraagt € 3,5 miljoen. Tegenover deze overschrijding staan echter ook voor het overgrote deel hogere baten, doordat ODRN meer taken heeft uitgevoerd dan vooraf begroot.

Onderdeel van de begrotingsoverschrijding bestaat uit de verantwoorde lasten in het kader van het ontwikkelbudget (€ 200.000). Hiervoor is geen budget in de begroting opgenomen en zijn in de AB vergadering van 6 juli 2017 nadere kaders gesteld met betrekking tot eventuele uitgaven hieromtrent (deze afspraken zijn tevens nogmaals bevestigd met het vaststellen van de jaarrekening 2018). Deze nadere kaders zijn dat lasten die gecategoriseerd kunnen worden onder de noemer ontwikkelbudget slechts gemaakt mogen worden voor zover het exploitatiesaldo dat toelaat (>€ 0), het mag niet leiden tot extra kosten voor de deelnemers en het mag maximaal 1% van de loonkosten inclusief inhuur bedragen. Wij stellen vast dat aan de genoemde voorwaarden niet is voldaan en dat om die reden geen uitgaven hadden mogen plaatsvinden. Om deze reden merken wij deze lasten dan ook als onrechtmatig aan en nemen deze mee in onze foutenevaluatie.

De afwijkingen van de baten en lasten op categoriaal niveau zijn in de jaarrekening op pagina 58 tot en met 62 inzichtelijk en toereikend toegelicht. Daar de afwijkingen toereikend zijn toegelicht, de uitgaven passen binnen het bestaande beleid en de kostenoverschrijding wordt gecompenseerd door kostendekkende omzet hebben de afwijkingen met uitzondering van de lasten in het kader van het ontwikkelbudget (zoals hierboven genoemd) geen impact op ons rechtmatigheidsoordeel.

Rechtmatigheidsbeheer

Bevindingen rechtmatigheidsbeheer

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde kredieten. Wij stellen vast dat er geen sprake is van kredietoverschrijdingen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Er zijn geen bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij ODRN betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Bijlagen

Controleaanpak	20
Jaarverslag	22
Onafhankelijkheid	23
Verklaring van verantwoordelijkheden	25
Controleverschillen	27

Bijlage - Controleaanpak

Controleaanpak en -uitvoering

Controleaanpak en -uitvoering

Wij hanteren een volledig gegevensgerichte controleaanpak. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend.

Aan de volgende punten werd extra aandacht besteed in het kader van onze controleaanpak:

- ▶ Waardering onderhanden werk.
- ▶ Juistheid en volledigheid van de verantwoorde opbrengsten.
- ▶ Rechtmatigheid aanbestedingen.
- ▶ Juistheid overlopende activa.
- ▶ Volledigheid overlopende passiva.
- ▶ Juistheid WNT-verantwoording.

Bijlage - Controleaanpak

Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Het algemeen bestuur stelt de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het dagelijks bestuur en vervolgens ter besluitvorming gebracht van het algemeen bestuur.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 183.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 549.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door het algemeen bestuur in het controleprotocol 2018 bepaald op € 50.000.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Bijlage - Jaarverslag

Inleiding

In het kader van onze controle van de jaarrekening is het onze taak om na te gaan of het jaarverslag voldoet aan de voorschriften van het BBV en of het verenigbaar is met de jaarrekening, en ook om na te gaan of het jaarverslag, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeenschappelijke regeling en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

Vereisten jaarverslag

Uw jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording, de paragrafen en overige gegevens. Het BBV bepaalt nadere voorschriften voor het jaarverslag.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van de gemeenschappelijke regeling bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast dient in het jaarverslag de verwachte gang van zaken te worden opgenomen.

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

1. Langdurige betrokkenheid
2. Samenloop van dienstverlening
3. Geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's (organisaties van openbaar belang) vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 werd een gewijzigde ViO van kracht vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de Externe Accountant en (Senior) Managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren.

Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. H.E. Oostdijck RA, Externe Accountant, betrokken sinds boekjaar 2018.
- ▶ drs. R.M.G. Regelink RA, Senior Manager, betrokken sinds boekjaar 2018.

Dit betekent dat de komende jaren nog geen sprake is van verplichte rotatie.

Bijlage - Onafhankelijkheid

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's, zoals ODRN, is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Deze zijn er niet geweest.

Bijlage - Verklaring van verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van ODRN gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het BBV. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna: onregelmatigheden) berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Bijlage - Verklaring van verantwoordelijkheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het hoofdstuk Kwaliteit beheersorganisatie.

Letter of representation

Wij vragen de directie op datum van afgifte controleverklaring om een letter of representation. Afhankelijk van de specifieke situatie van de gemeenschappelijke regeling kunnen aan onze standaard letter of representation aanvullende paragrafen worden toegevoegd.

Bijlage - Controleverschillen

Overzicht van gecorrigeerde controleverschillen

Gecorrigeerde controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeenschappelijke regeling heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het BBV dienen te worden opgenomen of gerapporteerd.

Gecorrigeerde verschillen			
Post/omschrijving verschil	Bedrag €/verwijzing naar regelgeving	omschrijving.	Referentie in dit verslag
Vrijval voorziening harmonisatie toelage	€ 100.000 (voordeel)	De voorziening ten behoeve van harmonisatie was € 100.000 te hoog verantwoord aangezien nog geen rekening was gehouden met het vertrek in 2018 van een aantal medewerkers.	n.v.t.
Geen vrijval vanuit de bestemmingsreserve	€ 100.000 (nadeel)	Er was rekening gehouden met vrijval vanuit de bestemmingsreserve die gevormd is bij de jaarrekening 2017 terwijl reeds kostendekkende bijdragen waren ontvangen voor dezelfde lasten die nog als vooruit ontvangen bijdragen waren verantwoord onder de overlopende passiva.	n.v.t.

Bijlage - Controleverschillen

Overzicht van ongecorrigeerde controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen

Het hieronder opgenomen overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het dagelijks bestuur en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het dagelijks bestuur besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het dagelijks bestuur moeten worden gecorrigeerd. Echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het dagelijks bestuur om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten (totaal getrouwheid) en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 183.000 en € 549.000. Voor wat betreft de rechtmatigheid is een fout geconstateerd van € 200.000 die de controletolerantie overschrijdt.

De kwalitatieve factoren die hierbij in overweging zijn genomen, zijn:

- ▶ Het effect op het resultaat voor en na bestemming.
- ▶ Het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen.
- ▶ Het effect op significante toelichtingen, individuele items, subtotaal of totaal in de jaarrekening.

Ongecorrigeerde verschillen		
Post/omschrijving van de toelichting	Bedrag in €/verwijzing naar regelgeving	Referentie in dit verslag
N.v.t.		
Totaal getrouwheidsfouten:	–	
Lasten verantwoord in het kader van “ontwikkelbudget” waarvoor geen raming aanwezig was en niet voldaan is aan de voorwaarde daaromtrent gesteld door het algemeen bestuur	€ 200.000	Pagina 15
Totaal rechtmatigheidsfouten:	€ 200.000	